

Georg Mejer Jacobus Repentin

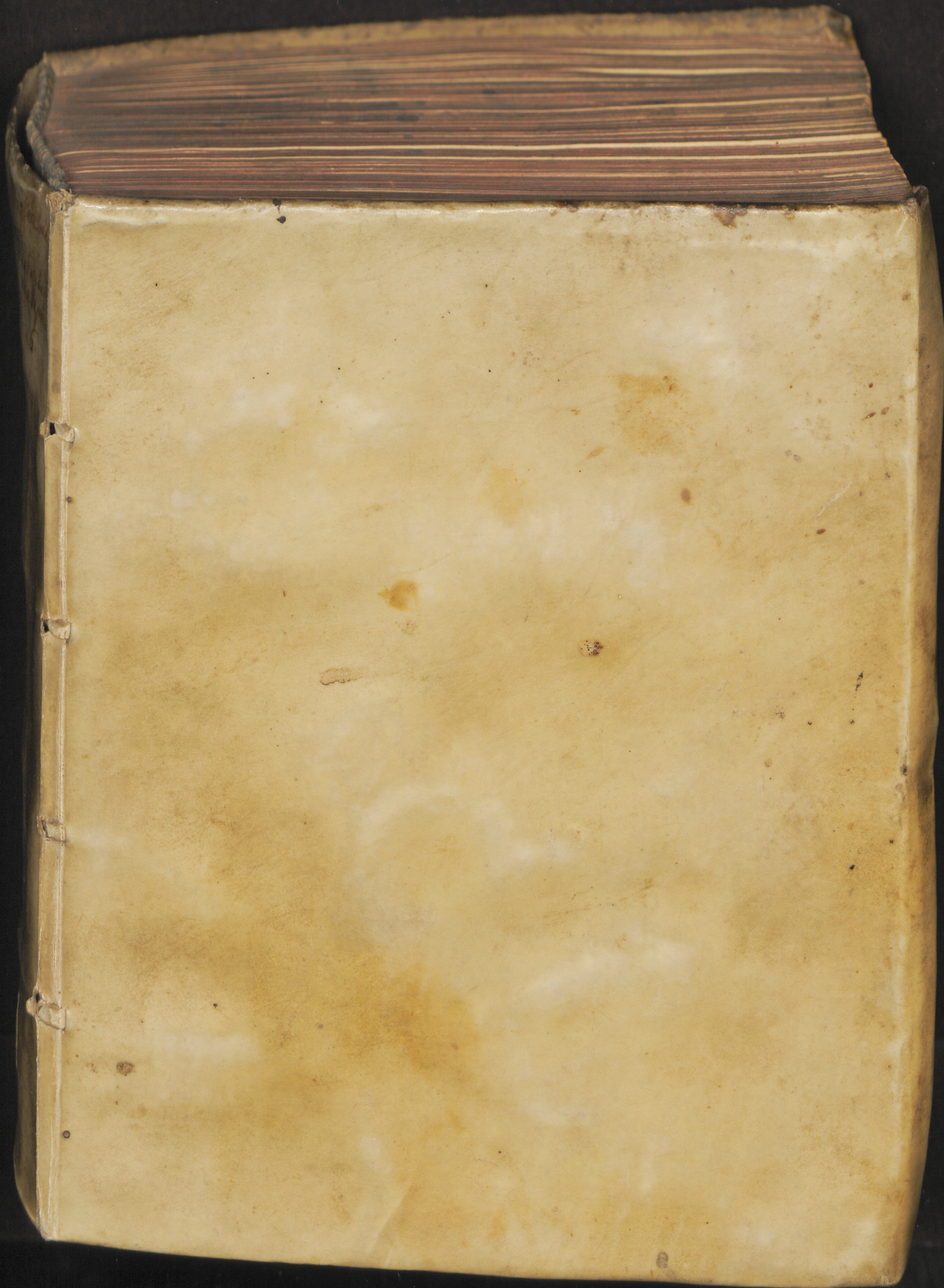
Disputationum Physicarum Decimatertia De Orbibus Coelestibus, Stellis, & earum affectionibus

Rostochii: Myliandrus, 1610

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn742736598>

Druck Freier Zugang

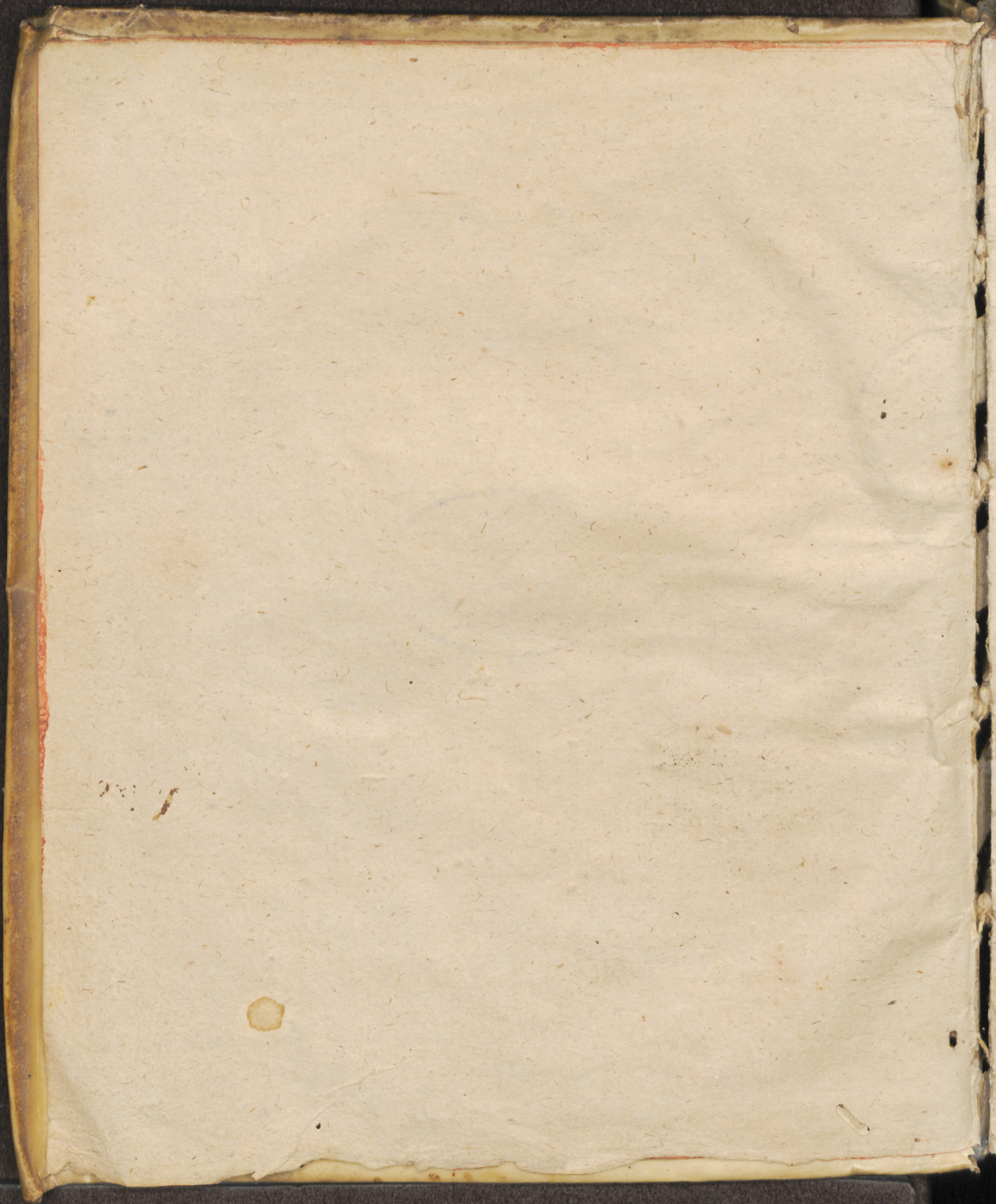
57

R. U. phil. 1609. 10.

12 gyl.

35 1717

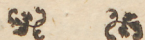
Disputationum Physicarum
DECIMATERTIA
DE
ORBIBUS COE-
LESTIBUS, STELLIS,
& earum affectionibus.

Quam
Divina adspirante gratia
In Inclyta Academia Rostochiensi

SUB PRÆSIDIO
M. GEORGII MEIERI
Duderstadenfis Saxonis.

Tuebitur
JACOBUS REPENTIN
Plav: Megap:

Ad diem 30. Iunii horis & loco consuetis.

Rostochij Typis Myliandrinis Anno 1610.

VIRIS

*Reverendis, doctis, veroq; vera pieta-
tis zelo conspicuis*

DN. CHRISTOPHORO
LEMMEKENIO,

Plaviensis Ecclesiæ Pastori, dignissimo, vigilantissimo.

DN. JOHANNI BUSCHIO,
ibidem verbi divini ministro fidelissimo.

DN. GEORGIO KENATZIO
Scholæ Plaviensis Rectori.

UT ET

DN. MATTHIÆ LEPPINO,
Scholæ patriæ Cantori.

*Dominis Patronis, Mæcenatibus, Præceptoribus, & amicis
certissimis, debiti honoris & amoris ergò*

Ἦος γυμνασίου Φυσιολογικῶν

Dedico

Obfero

JACOBUS REPENTIN.

DE ORBIBUS, STELLIS,
ET EARUM AFFECTIONIBUS.

Theorema I.

Dantur in cœlo orbis reales.

DE Cælo generatim actum fuit: nunc ad specialio-
rem ejus considerationem accessum facimus, de
orbibus cæli, stellis, & earum affectionibus actu-
ri, quantum quidem instituti nostri ratio feret:
Nam perfectam, & omnibus numeris absolutam
eorundem pertractationem, ad scholas mathema-
ticas rejicimus.

II. Initiò autem in cælo orbis occurrunt, non quidem imagi-
narij, ut volunt Recentiores quidam: sed reales. 1. Quia cælum
est corpus simplex: Si ergo non plures essent orbis realiter distin-
cti, simplex quoque & unicus esset motus, quod tamen falsum esse
testatur sensus, & experientia. 2. Quia si non essent orbis reales,
sequeretur, a. quod nulla regularitas motuum in cælo esset: haud
enim secus, ac pisces in aqua, moverentur stella in cælo. ß. quod
cælum nulla corpora solida, qualia sunt stella, recipere posset.

III. Timplerus vero cum alijs, vetustam hanc, de reali orbium
cælestium existentia sententiam, conatur impugnare lib. i. Phys.
c. 3. q. 16. par. 2. sequentibus rationibus. 1. Quia orbis, sicut
circuli, in cælo stellato tantum sunt imaginarij, ab homini-
bus nimirum ingeniosis excogitati ad rectius explicandum
morum stellarum. 2. Quia cælum est unum corpus conti-
nuum, non autem discontinuum. 3. Quia stellæ per se mo-
ventur in cælo, sine orbium adminiculo, & circumductio-

ne. 4. Quia coelum est substantiæ tenuissimæ & subtilissimæ, quæ rigidam illam, & crassam orbium compagem omninò respuit. 5. Quia non credibile est, ob unius alicujus stellæ circumgyrationem, tam vastam orbis machinam, à DEo creatam esse, cum DEus sit compendij autor. 6. Quia ex orbium assertione plurima in Physica & optica absurda sequuntur, cujusmodi sunt: *α.* dari vacuum inter singulos orbis, ob stellæ secundum dimidiam sui corporis partem, extra circumferentiam orbis eminentem. *β.* propter diversa media perspicua, per quæ radij stellarum transeunt, & manifestè refringuntur, non posse ipsas stellas in loco suo proprio cerni.

IV. Caterum harum rationum certitudo non est tanta, ut orbis reales destruere possit. Nam prima principium petit. *Quæritur, an orbis sint reales?* respondet Timplerus, quod non: quia imaginarij. Hic probare debebat, quod essent imaginarij, & non reales. Dicit vero, quod circuli ab artificibus sint excogitati, & non etius demonstrandum motum stellarum, quod non negamus, sed ne propterea & orbis excogitati? Non valet inquam: circuli sunt imaginarij, Ergo & orbis: aliàs pari Logicâ concluderem, ipsum cælum esse imaginarium. Secunda ratio dubium per aquè dubium probat. Esse enim cælum, corpus unum continuum, similiter probari debebat, non simpliciter affirmari. Contiguum illud, non continuum agnoscimus, cujus partes, absq; ulla interstitione se tangunt (orbis enim unus alterum includit) sed nullo communi coherente termino: quemadmodum partes unius continui. Tertia eodè laborat vitio. Probat quidem Timplerus alibi, lib. 2. phys. c. 3. quæst. 1. par. 2. stellas per se, sine orbium adminiculo moveri, aliquot rationibus, sed eas infra theor. 4. examinabimus. Quarta refutata est in præcedenti disputatione theor. 4. Ad quintam respondemus, nobis non integrum esse, DEo aliquid præscribere, tametsi compendij est autor. Deinde magis credibile est, stellas moveri

mo veri ad motum orbium, quibus infixæ sunt, quam quod in cælo, volitent, tanquam volucres in aere. Nec absurda illa duo quæ in sexta & postrema ratione recensentur, ex nostra assertionem sequitur. Non primum, quia non statuimus stellam tanquam globum quendam distinctum ab orbe, orbi infixam esse, sed esse partem sui orbis densiorem, extra orbem haud eminentem, quare vacuum nullum intra orbem metuendum: Non secundum, nullam enim fieri radiorum stellarum refractionem, ob soliditatem cæli, theor. 4. sect. 2. super. disputat. probatum dedimus.

Theorema II.

Motus orbium in cælo, non excitat concentum harmonicum.

Pythagoras & Plato olim contendebant, motu orbium cælestium sonum, & harmoniam effici, ac musicam nostram, similitudinem gerere harmonia illius in cælo. Verum opinio hac, quia nullam prorsus nititur ratione, merito exploditur. 1. Quia sonus non nisi auribus percipitur. Istum autem sonum, qui fit in cælo, ejus patroni auribus percipere non potuerunt. Unde ergo quæso in istius cognitionem pervenerunt? Sed dicebant, quod adeo huic sono sumus assueti, quod ob consuetudinem, illum amplius haud ex audiamus, quemadmodum fabri sonitum malleorum ob consuetudinem non audiunt, ut videre est apud Philosophum lib. 2. de cælo c. 9. Res eodem recidit. Nam si ob assuetudinem, eum non audimus, quæro itidem, undenam ipsi sonum habeant? 2. Quia ad producendum sonum necessario requiritur medium, aer videlicet, qui tamen in orbibus locum nullum habet. 3. Quia sonus oritur ex violenta corporum duorum collisione, qualis non datur in orbibus cælestibus.

Theorema III.

Stella est densior sui orbis pars, globosa, & lucis particeps.

I. *Negat Timplerus stellas ejusdem esse natura cum caelo in quo consistunt, lib. 2. Phys. c. 1. q. 10. par. 2. ob rationes: 1. Quia stellæ inquit sunt corpora lucida: caelum autem non. 2. Quia stellæ ex luce primæva ortum suum habet. 3. Quia stellæ non sunt corpora diaphana, cum per earum substantiam nihil transperere possit: Caelum autem est corpus diaphanum. 4. Quia stellæ continuo motu circulari in caelo moventur: caelum autem non. 5. Quia fines quorum gravità, stellæ à Deo fuerunt conditæ, non competunt caelo.*

II. *Nos vero diversam in caelo, & in stellis naturam, sive materiam non agnoscimus, partim quod pars in simplicibus corporibus, ejusdem sit natura cum toto: Non alia est materia Lunæ globo, & alia illius caelo, essent enim duæ materiæ, sed in globo plus est materiæ, si cum æquali ejusdem caeli parte comparatur. Etenim cohæsione, & disita cujusq; constitutione differunt. Hoc rarius est: illud densius. Scalig. exer. 61. sect. 1. partim quod stellæ, ratione substantia caeli, magis vel minus condensata, magis minusq; luceant.*

III. *Quare ad rationum Timplerianarum primam respondemus, verum non esse, quod caelum non sit corpus lucidum: Non minus enim caelum definitur corpus lucidum, quam stella, quam luciditas ista stellis magis competat, quam caelo. Magis autem & minus non variant speciem. Non admittenda veterum metaphora, qui stellam in caelo, velut in tabula nodum arbitrabantur. Sidus enim est Caelum suum densum: Et caelum est sidus suum rarum. Scalig. exer. 61. s. 1. Ad secundam stellas, quod sint substantia, non posse originem habere è luce primæva, qua utiq; in se considerata, accidens fuit. Si vero Timplerus intelligit subjectum, in quo illa lux primæva fuit, ipsi probandum incumbit, ex eo ortum habere stellas, & si hoc probavit, illud materiã discrepasse à caelo. Ad tertiam, quod stella quia densiores sunt caeli partes, non possint esse corpora diaphana, ita ut ipsum caelum: ideoq; non simpliciter dicimus, stellã esse partem*

orbis, sed partem densiore orbis sui. Ad quartam, falsum proferri esse, quod cælum continuo motu circulari non moveatur. Quæro enim ex ipso, an cælum semper moveatur? procul dubio affirmative respondebit, cælum enim nunquam quiescit, licet unius orbis motus celerior sit, alterius motu: Si igitur sæper absq; ulla quiete movetur, quæro ulterius, an motu circulari? haud inficias ibit. Ergo quia cælum semper circulariter movetur, nunquam quiescit, continuo motu circulari movebitur. Ad quartam, insufficientem esse enumerationem partium sive specierum. Non enim quæ unicâ tantummodo causâ, præsertim externâ differunt, statim re ipsa differunt, sed quæ omnibus causis.

IV. Globosam vero sive rotundam habere stellas figuram, visus ipse testatur. Quare oportet demonstratione id ipsum opus non habet.

V. Quod deniq; propriam ac congenitam lucem habeant stellæ, inde patet, quia distinguuntur luce & claritate, si igitur plus minusve reperitur in stellis claritatis, omnes suâ habebunt lucem, quanquã non negamus, majus accipere lumen stellæ à sole, id quod manifestò apparet in Luna, quæ lumen à sole mutuatur, sicuti in ejus augmento, decremento, & eclipsi videre est.

Theorema IV.

Stellæ non moventur per se, sed ad motum orbium, quibus insunt.

I. Aristotelis hæc est, imò omnium serè Philosophorum sententia, eaq; probatur: Quia si moverentur absq; orbibus, 1. non esset immota earum distantia, & circularum perpetua repetitio. 2. Cælestis stellæ secarent, quod tamẽ fieri non potest, siquidẽ corpus est solidum, ut theor. 4. superior. disputat. probatum est.

II. Sunt vero, & reperiuntur è recentioribus Philosophis nonnulli, cum quibus facit Timplerus lib. 2. Phys. c. 3. q. 1. par. 2. qui sententiam hanc, ut erroneam rejciunt. Argumenta quidem satis multa

multa habet Timplerus, sed debilissima, ita ut non pondere, sed numero eorum certare videatur. Ea vero hac sunt. 1. Quia scriptura S. non coelo, sed stellis tribuit motum. 2. Quia sensus testatur Solem & Lunam oriri, & occidere. 3. Quia Planetæ inter se nunc coeunt, nunc sibi mutuo opponuntur &c. 4. Quia nisi stellæ motu proprio moverentur, sequeretur inde: α . illas per se stare non posse, quod tamen de Sole & Luna scriptura expressè affirmat Ios. 10. β . illas, quoad motum localem deterioris esse conditionis, quam Cometæ sunt, qui proprio motu feruntur. 5. Quia stellæ eo fine à Deo sūt creatæ, ut suas periodos, à Deo ipsis definitas, motu suo conficiant. 6. Quia coelum orbibus certis realiter non est distinctū. 7. Quia stellæ sunt incolæ coeli medij, in eoq; commorantur. 8. Quia olim multi ex patribus, hanc eandem sententiam tutati sunt.

III. Numero inquam rationum, non pondere pugnat Timplerus. Nam prima, secunda & tertia, motum quidem stellarum propugnant, de quo non est controversia, moveri vero eas extra orbem non probant. Quarta duo absurda nostram sententiam concomitari, qua tamen absurda non sunt, probat. Nam absurdum non est, stellæ per se stare non posse sine orbibus, præsertim cum testimonium quod citat Timplerus ex Ios. c. 10. nostram sententiam non infringat. Dicit Iosua, quod Sol steterit, ipsum vero per se, extra orbem steterisse non asserit. Neq; cometa propterea stellis præferendus, quod per se moveatur, sed potius eandem ob causam stella, cometa præferenda: nam motus cometa, ob id quod non sit stella, certo cuiusdam orbi infixæ, non potest esse constans, regularis, & perpetuus, quemadmodum motus ipsarum stellarum. Quinta ratio similiter nihil probat. Nam possunt stella suas periodos, in & cum orbibus suis absolvere. Sexta, supra theor. 1. refutata est. Septima an certam quippiam inferat, alijs iudicandum relinquo. Octava & postrema, quia saltē auctoritate nititur, probandi vim habet per exiguam, non

non enim ea, nisi eatenus, quatenus suffulta est argumentis ac rationibus, admittenda est.

Theorema V.

Propriæ cæli affectiones sunt: lux, lumen, & influentia.

I. Lux qua omnia collustrat, non est forma cæli substantialis, ut quidam volunt, sed accidens. Nam licet lux agere dicatur in hæc inferiora: attamen non principaliter, sed instrumentaliter agit, quâ sol & cætera corpora lucida utuntur ad caloris productionem, in hisce inferioribus. Producit autem lux lumen, non quidem per decisionem & effluxum è stellis, aliâs mutatio in corporibus cælestibus locum haberet: sed per emanationem. Et differt à lumine, tanquam id quod rei inest, ab eo quod à re emanat. Est enim lux qualitas corporis lucidi, lumen vero actus diaphani. Scal. exer. 71. s. 1.

II. Lumen itaq; à luce fluit. Non ergo Ens intentionale existit, siquidem effectus nunquam toto genere deterior est sua causa, lux igitur si est Ens reale, quidni & lumen Ens reale erit. Præterea ipsum lumen revera corpora hæc inferiora afficit. Non poterit ergo esse Ens intentionale, quod suam existentiam tantum in mente habet.

III. Neq; tamen corpus lumen erit. 1. Quia lumen corpus penetrat, aërem scilicet: nulla enim perspicua pars dari potest, quæ luminosa non sit. Quod autem aliud corpus penetrat, ipsum corpus non est: per naturam enim, corporum dimensionumq; penetratio possibilis non est. 2. Quia non per sese extra subjectum subsistere potest. Corpus autem omne, quia est substantia, per se subsistere potest. 3. Quia tenebra, luminis privatio, accidens sunt. Habitu autem, & privatio, in eadem sunt categoria.

IV. Nec obstant argumenta. 1. Quod lumen per se moveatur, refrangatur, & reflectatur. 2. Quod lumen à corpore luminoso,

noſo, puta Sole, progrediatur: Accidens enim ſi eſſet, non migraret è ſubjecto.

V. Nam primò falſum eſt, quod lumen per ſe moveatur: Non per ſe, ſed ad ſimilitudinem tantummodo dicitur moveri. Refrangi autem & reflecti non propriè, ſed impropriè dicitur. Refrangi quidem, quatenus in corpus denſum incidens, non integrè in id recipi poteſt: reflecti vero, quatenus in corpus opacum incidens, ex ſe aliud ſimile lumen producit. Deinde non omne illud eſt corpus, quod à corpore progreditur: nam calor progreditur ab igni, neq; tamen calor eſt corpus. Ideoq; dicendum, quod lumen quidem à Sole progrediatur, ſed non ita, ut ſubjectum ſuum relinquat: non enim lumen in aère exiſtens, aèrem ſubjectum agnoſcit, ſed aſtra, à quibus proficiſcitur ſubjectum manent, nam emanat quidem, non vero egreditur ab aſtris, lumen.

IV. Influentia deniq; cœleſtis, non modò, lumine & motu mediantibus, ſed & inſuper occultâ qualitate fit in hiſce inferioribus, non quidem indiſcretim omnibus, ſed materiatis tantum: Nam aſtra nihil juris, aut imperij habent in voluntatem, & intellectum humanum, ut theorema ſequens oſtendet.

Theorema VI.

In aſtris non eſt vis quædam, quæ hominum ingenijs, & voluntatibus dominetur.

I. Sunt quidem non pauci, qui contendunt, aſtra in voluntatem hominis agere, à quibus tamen nos abimus, hiſce nixi rationibus: 1. Quia ſi aſtra agunt in voluntatem hominis: aut agunt cum ratione, aut ſine ratione. Si cum ratione, neceſſum eſt, ut ſint animata, ac intelligentia, quod tamen falſum eſt: Si ſine ratione, non poſſunt voluntati humana dominari, aliàs effectus toto genere eſſet nobilior ſuâ cauſâ, quod abſurdum eſt: Nihil enim agere poteſt, ſupra ſuas vires. 2. Quia ſi aſtra dominantur & agunt,

agunt in hominis voluntatem: aut erit ille actio violenta, aut naturalis. Non violenta, aliàs homo non esset sui juris, & ob id, nec virtutis nec vitiorum causa. Si naturalis, sequeretur, finiti corporis, ratione individuorum infinitorum, multiplicari posse operationes, quod cum omni ratione pugnat. 3. Quia nulla est inter astra, & voluntatem humanam proportio, quam tamen intervenire oportet, ad quamcumq; actionem producendam. Inter agens & patiens, certa debet esse proportio.

II. Sed audiamus & eos, qui contrarium statuunt. Ajunt
1. Experientiam testari, eos, quos Capricornus aspexit, nasci re-
ges, quos Saturnus, melancholicos. 2. Stellis non frustra esse crea-
tas à D^Eo. 3. Solem & Lunam facta esse, ut essent signa Gen. 1.

III. O vero miserissimam voluntatis nostrae conditionem, si ea ab astris regatur, ducatur, trahatur! Frustra igitur leges praescribuntur, secundum quas est vivendum; frustra laudantur boni, vituperantur improbi; frustra omnis est consultatio & deliberatio; Imò frustra homo est homo. Qui enim hominem hujuscemodi proprietatibus, quibus à brutis differt spoliat, ex homine facit non hominem. Sed age videamus, an hominis voluntatem, à servitute hac durâ, & iniquâ vindicare queamus: Primo argumento, quod desumptum est ab experientia, experientiam opponimus, qua sapissimè contrarium attestata est. Certè astra commune tantum modo sunt agens, si operantur: Effectus autem non à communi, & remotissimâ causâ, sed proximâ proficiscitur. Secundum argumentum, stellas non frustra conditas à D^Eo esse probat, quod optimè scimus, sed sequi propterea, eas dominium habere in hominem pernegamus, aliàs omne, quod est in mundo, imperium haberet in hominem, quia nihil in tota natura est frustra, & sic homo creatura esset, omnium vilissima, quod est falsissimum. Ad tertium & postremum, quod ex Genesios cap. 1. depromptum est, ex eodem respondemus, astraregere tempora, discernere diem à nocte, lucem à tenebris, dominari vero ea voluntati hominis nusquam legitur.

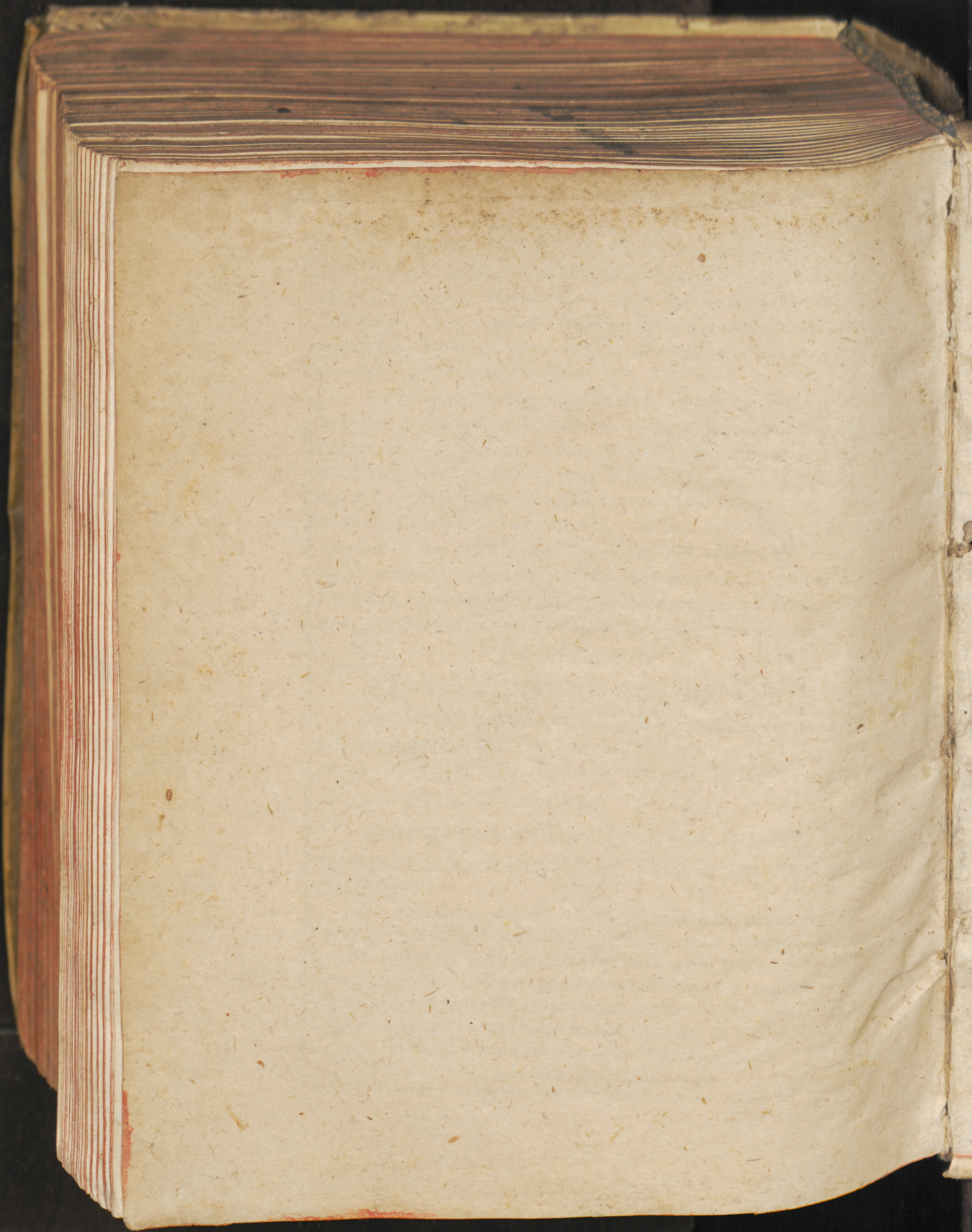
Et

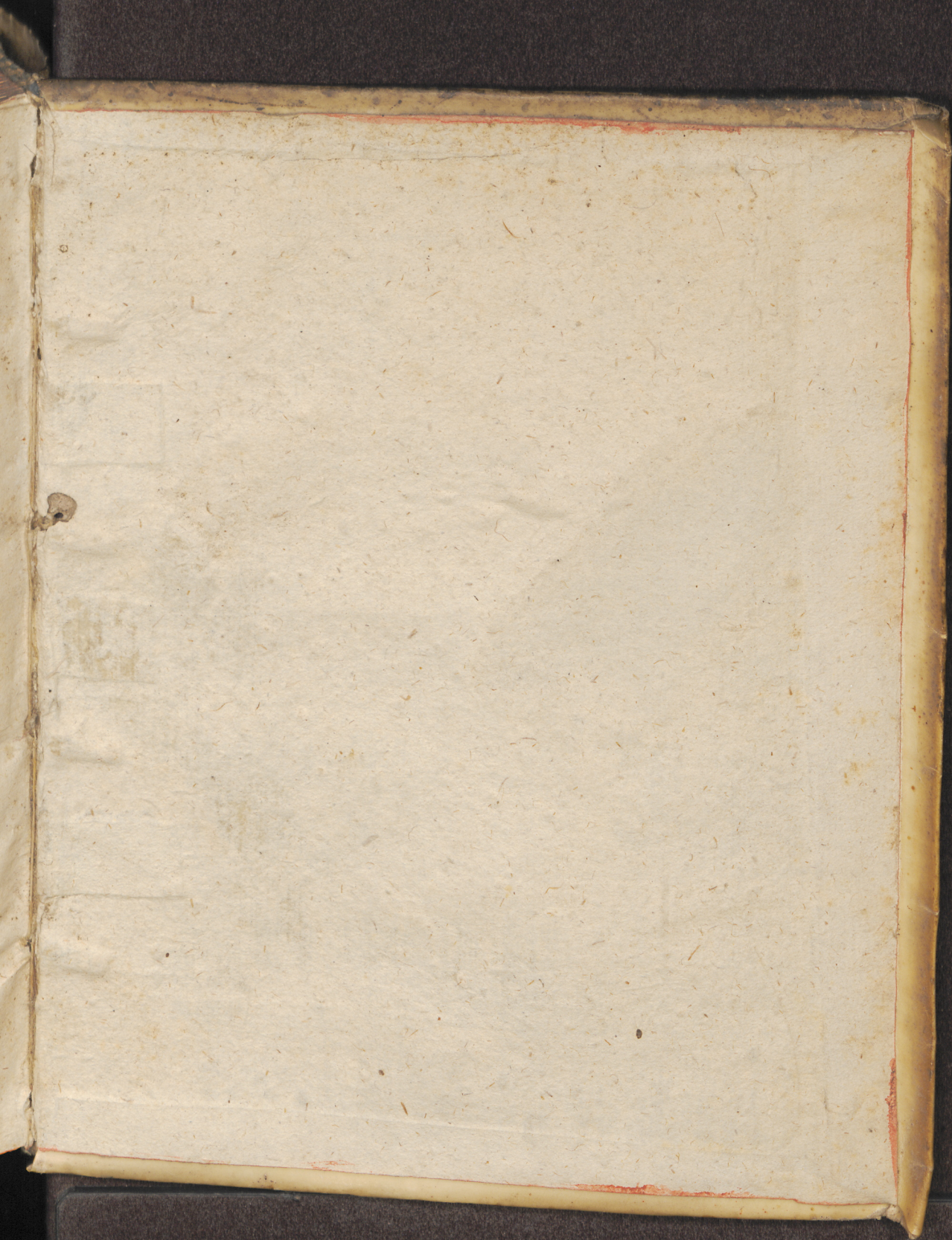
Et sunt signa quarundam rerum naturalium, nam multa effecta naturalia ab astris pendent. Quo in genere sunt Solis & Lunæ eclipses: Item tempestates, aëris vicissitudines, astus, frigora, pluvia, & id genus alia. Dependere vero actiones humanas, tam bonas quam malas ab astris, illud omnino falsum est. Hac enim sententia voluntatem humanam inevitabili fâti necessitate devincit, & omnem libertatem agendi tollit, adeoque DEum vitiosarum actionum autorem constituit, cum omnis stellarum virtus à DEo unice proficiatur.

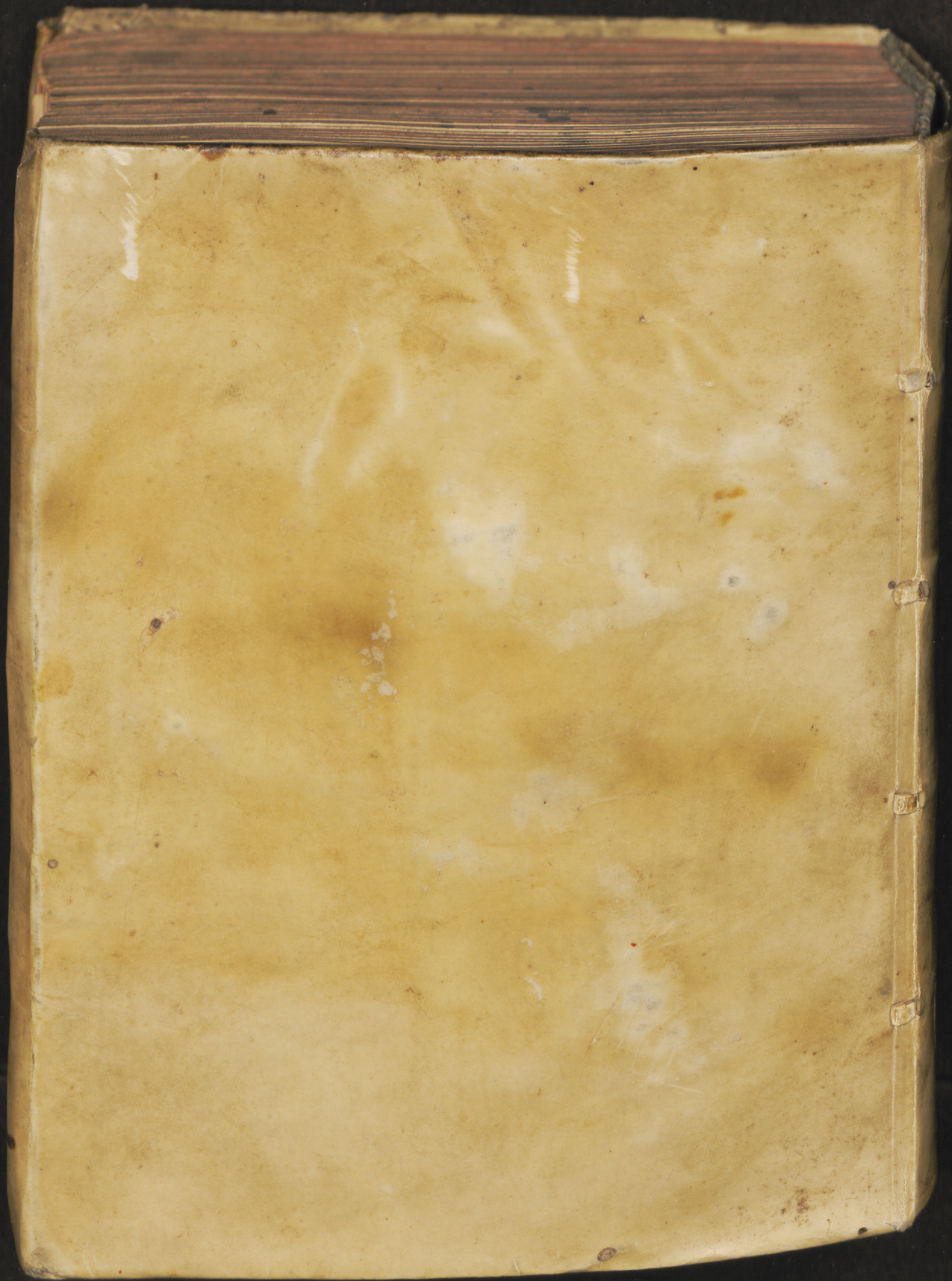
COROLLARIA.

1. An stellæ sint corpora animata? N.
2. An stellæ in se sint calidæ? N.
3. An stellæ de cœlo cadant? N.
4. An ex stellarum observatione, hominis alicujus, vel civitatis, aut regni fortuna cognosci, & prædici possit? N.
5. An vera fuerit & naturalis stella, quæ tempore nati-
vitas Christi Magis apparuit? N.
6. An Eclipsis Solis, tempore passionis Christi facta,
fuerit naturalis? N.
7. An aspectus Planetarum alij sint boni, alij mali? N.
8. An Luna stellarum omnium sit minutissima? A.
9. An lux sit de essentia stellarum? N.

306. sect. 20. in hac verba erumpens: Omne quod est, a primo principio, aut à primo principio. Unalia dependent igitur. Ergo suâ naturâ omnia corruptibilia. Est itaq; spiritus corruptibilis & a natura: nunquam vero corrumpitur; nunquam immortalitate Deo ipsum donavit.

Theorema II.

Spiritus est vel Angelus, rationalis.

Legitimam hanc esse spiritus divisionem concedere licet. Nam 1. Angelus tantum, & animalia existunt. 2. immortalitate fruuntur. 3. per se existunt. Ergo etiam tantum spiritus existunt.

Theorema III.

Angelus est spiritus, qui per se existit, non in corpore, sed semper extra corpus.

I. Dicimus Angelum per se nunquam in corpore per accidens tamen id fieri posse, concedimus. quando corpora assumere, ut appareant hominibus. Et testatur Scaliger, Angelos ipsos sibi corpore esse. 359. sect. 13. Verum quia hujuscemodi corpora non sunt, & natura eorum non est, corporibus reformare, merito per se ab omni corporis unionem.

II. Sunt vero Angeli in duplici differentia: quidam mali. Malitiam intelligimus, sed moralem. Diabolus enim ratione effectus, ac Angelus bonus. Quia 1. est Ens. 2. bonum: quia bonum cum Ente convertitur. Quicquid autem à Deo creatum est, bonum est.

A 3

the scale towards document